

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 16.10.1980, sp. zn. 5 Cz 22/80, ECLI:CZ:NS:1980:5.CZ.22.1980.1

Číslo: 44/1983

Právní věta: Riaditeľ odštepného závodu môže ukladať kárne opatrenie len na základe splnomocnenia, ktoré mu dal riaditeľ socialistickej organizácie, a toto splnomocnenie nemôže prenášať na ďalších vedúcich pracovníkov odštepného závodu.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 16.10.1980

Spisová značka: 5 Cz 22/80

Číslo rozhodnutí: 44

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Odpovědnost kárná, Organizace socialistické

Předpisy: 109/1964 Sb. § 45 65/1965 Sb. § 78

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 44/1983 sb. rozh.

Riaditeľ odštepného závodu môže ukladať kárne opatrenie len na základe splnomocnenia, ktoré mu dal riaditeľ socialistickej organizácie, a toto splnomocnenie nemôže prenášať na ďalších vedúcich pracovníkov odštepného závodu.

(Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo 16. 10. 1980, [5 Cz 22/80](#))

Vedúci referent oddelenia obrany odštepného závodu 10 n. p. ZŤS v D. uložil navrhovateľke rozhodnutím z 21. 9. 1979 kárne opatrenie (zníženie prémie o 50% na dobu 3 mesiacov) podľa ustanovenia § 77 písm. c) Zák. práce, a to pre porušenie pracovnej disciplíny, ktorého sa dopustila 19. 9. 1979 odoprením plnenia úloh vyplývajúcich z pracovnej náplne a hrubým urážaním vedúceho oddelenia.

Na návrh navrhovateľky preskúmala toto rozhodnutie príslušná rozhodcovská komisia a potvrdila ho s odôvodnením, že kárne opatrenie bolo uložené v súlade so zákonom.

Okresný súd v Bardejove preskúmal rozhodnutie o uložení kárneho opatrenia na základe námietok podaných navrhovateľkou a svojím rozsudkom ho potvrdil ako vecne správne s odôvodnením, že bolo uložené právom.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, tak, že týmto súdnym rozhodnutím bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Súdne konanie o návrhu na zrušenie kárneho opatrenia je konaním podľa ustanovení § 244 a nasl. O. s. p. Rozhoduje sa v ňom uznesením (§ 249 ods. 1 O. s. p.) a použijú sa preň ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, 1) pokiaľ nie je osobitným predpisom ustanovené niečo iné (§ 244 ods. 1 O. s. p.). Súd je preto aj v tomto konaní povinný podľa ustanovenia § 103 O. s. p. kedykoľvek za konania prihliadať na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže vo veci konať, teda aj na to, či účastníci alebo niektorý z nich má spôsobilosť byť účastníkom konania podľa ustanovenia § 19 O. s. p. V rámci dodržiavania jednej zo základných procesných zásad, ktorými sa riadi občianske súdne konanie, t. j. zásady materiálnej pravdy, je povinnosťou súdu čo najúčelnejšie a najúplnejšie zistiť skutočný stav veci (§ 6, § 120 ods. 1 O. s. p.) a pri dokazovaní zistené poznatky zhodnotiť (§ 132 O. s. p.). Na základe skutočného stavu veci potom súd podľa ustanovenia § 153 ods. 1 O. s. p. rozhoduje. V odôvodnení rozhodnutia okrem iného uvedie, ktoré skutočnosti má preukázané, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa riadil pri hodnotení dôkazov, prečo nevykonal i ďalšie dôkazy a posúdi zistený skutočný stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil (§ 157 ods. 2 O. s. p.).

Podľa týchto zásad súd v prejednávanej veci nepostupoval.

Predovšetkým pochybil v tom, že rozhodol rozsudkom, hoci podľa ustanovenia § 249 ods. 1 O. s. p. rozhoduje súd v týchto veciach uznesením. Ďalej pochybil v tom, že neskúmal, či organizácia, proti ktorej návrh smeroval, má právnu subjektivitu a navrhovateľku na prípadný nedostatok neupozornil, aby správne označila odporcu v tomto konaní (§ 5 O. s. p.).

Zákon priznáva spôsobilosť byť účastníkom konania tomu, kto je spôsobilý byť nositeľom práv alebo právom chránených záujmov či povinností. Túto spôsobilosť upravujú príslušné hmotnoprávne predpisy, ktoré prichádzajú v konkrétnom právnom vzťahu do úvahy.

Účastníkom konania, v ktorom sa preskúmava rozhodnutie o uložení kárneho opatrenia, je organizácia, ktorej pracovník kárne opatrenie uložil, a pracovník, ktorému sa kárne opatrenie uložilo (§ 81 ods. 2 Zák. práce).

O socialistickej organizácii ako o účastníkovi pracovnoprávných vzťahov, ďalej o tom, čo treba rozumieť pod socialistickou organizáciou, ako aj o tom, kto má právo za socialistickú organizáciu vystupovať a v jej mene konať, obsahuje úpravu ustanovenie § 8 a nasl. Zák. práce. Avšak základným predpisom upravujúcim právne postavenie socialistickej organizácie je Hospodársky zákonník 2) (§ 14 a nasl., § 42 a nasl.). V zmysle týchto ustanovení odštepný závod nie je samostatnou hospodárskou organizáciou, nemôže preto vo svojom mene nadobúdať práva a zaväzovať sa. Vedúci odštepného závodu je však oprávnený podľa ustanovenia § 45 Hospodárskeho zákonníka robiť v mene organizácie, ktorej súčasťou je odštepný závod, všetky právne úkony, týkajúce sa tohto závodu (pozri aj rozhodnutie uverejnené pod č. 25/1968 Zbierky rozhodnutí a oznámení súdov ČSSR). V súdnom konaní v tomto spore mohla byť účastníkom konania, proti ktorému návrh smeruje, iba organizácia, ktorá má právnu subjektivitu, a takou odštepný závod 10 n. p. ZŤS v D. nie je.

Ďalšieho pochybenia sa súd dopustil v tom, že neskúmal, či kárne opatrenie uložil vedúci organizácie alebo iný ním splnomocnený vedúci pracovník.

Ustanovenie § 78 ods. 1 Zák. práce zveruje kárnu právomoc ako súčasť riadiacej funkcie vedúcemu organizácie. Iní zodpovední pracovníci môžu uplatniť kárny postih voči podriadeným pracovníkom

len na základe splnomocnenia udeleného im vedúcim organizácie. Vedúcim organizácie je pracovník alebo člen, ktorý podľa Hospodárskeho zákonníka alebo podľa príslušných organizačných predpisov je oprávnený konať v mene organizácie vo všetkých veciach (§ 21 Hosp. zák.). V štátnych hospodárskych organizáciách je to podľa ustanovenia § 44 ods. 1 Hosp. zák. riaditeľ. Ostatní vedúci pracovníci organizácie, ktorých môže vedúci organizácie splnomocniť na uloženie kárneho opatrenia, sú uvedení v ustanovení § 9 ods. 3 Zák. práce. Sú to jednak orgány tejto organizácie (§ 9 ods. 1 Zák. práce), jednak ďalší jej pracovníci, ktorí sú poverení vedením na jednotlivých stupňoch riadenia organizácie a ktorí sú oprávnení určovať a ukladať podriadeným pracovníkom organizácie pracovné úlohy, organizovať, riadiť a kontrolovať ich prácu a dávať im na ten účel záväzné pokyny (pozri stanovisko uverejnené pod č. 17/1964 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk, str. 131).

Z uvedeného vyplýva, že vedúcim organizácie (§ 21 Hosp. zák.) je len riaditeľ organizácie. Riaditeľ odštepného závodu, aj keď by bol tento závod zapísaný v podnikovom registri, nie je vedúcim organizácie, ale len vedúcim pracovníkom nižšej organizačnej zložky. Riaditeľovi odštepného závodu kárnu právomoc nezveruje zákon priamo; kárny postih voči podriadeným pracovníkom môže uplatniť len na základe splnomocnenia, ktoré mu dal riaditeľ podniku. Riaditeľ odštepného závodu nemôže však podľa ustanovenia § 78 ods. 1 Zák. práce prenášať kárnu právomoc na niektorého iného vedúceho pracovníka. Ak riaditeľ podniku okrem riaditeľa odštepného závodu nesplnomocnil nikoho iného ukladať kárne opatrenie, kárny postih voči podriadeným pracovníkom môže uplatniť len riaditeľ odštepného závodu.

V prejednávanej veci si súd tieto skutočnosti neujasnili, nevykonali v tomto smere žiadne dokazovanie, nezistoval, koho riaditeľ národného podniku splnomocnil ukladať kárne opatrenie, a neposúdil, či kárne opatrenie uložil vedúci pracovník organizácie, ktorý bol na to oprávnený. Už samotná skutočnosť, že kárne opatrenie uložil vedúci referent oddelenia odštepného závodu (porov. § 9 ods. 3 Zák. práce) a že ho uložil 21. 9. 1979 na základe splnomocnenia z 22. 10. 1979 (daného teda dodatočne) malo viesť súd k tomu, aby sa vecou z hľadiska ustanovenia § 78 ods. 1 Zák. práce dôsledne zaoberal.

Pretože súd podľa týchto zásad nepostupoval, porušil zákon v ustanoveniach § 6, § 120 ods. 1, § 132, § 153 ods. 1, § 157 ods. 3, § 103 a § 249 ods. 1 O. s. p. v súvislosti s ustanovením § 77 Zák. práce.

1) zákona č. 99/1963 Zb. (ktorého úplné znenie so zmenami a doplnkami bolo vyhlásené pod č. 78/1983 Zb.)

2) zákon č. 109/1964 Zb. (ktorého úplné znenie so zmenami a doplnkami bolo vyhlásené pod č. 45/1983 Zb.)